

उष्णिहं कृन्द इन्द्रियम् । दित्यवाहं गां वयो दधत् । वेत्ताज्यस्य
होतार्यज” इति । तनूनपान्नामको द्वितीयप्रयाजदेवः, तं होता
‘यजत्’ यजतु । कीदृशं ‘शुचिब्रतं’ शुद्धमेतत्कर्मारूपं ब्रतं
यस्य तादृशम्, ‘उद्भिदं’ फलस्योद्भेत्तारमुत्पादयितारं, ‘यं’ तनू-
नपादाख्यमग्निम्, ‘अदितिः’ इयं भूमिः, ‘गर्भं दधे’ तं यजत्व-
त्यन्वयः । तद्वारेण ‘शुचिं’ शुद्धात्मानं, ‘वयोधसमिन्द्रं’ पशुदेवम्
उष्णिक्कृन्दोदेवञ्च यजतु । ततः, ‘इन्द्रियं दित्यवाहं गां’
द्विवर्षां गाम् आयुष्यञ्च सम्पादयतु । वेलित्यादि पूर्ववत् ॥

अथ तृतीयमन्त्रमाह । “होता यजदीडेन्यम् । ईडितं
वृत्रहन्तमम् । इडाभिरीड्य सहः । सोममिन्द्रं वयोधसम् ।
अनुष्टुभं कृन्द इन्द्रियम् । त्रिवत्सं गां वयो दधत् [२] । वेत्ताज्यस्य
होतार्यज” इति । ‘ईडेन्यः’ तृतीयप्रयाजदेवः, तं ‘होता’ यजतु ।
कीदृशम्, ‘ईडितं’ सर्वैः ऋत्विग्भिः स्तुतम् । ‘वृत्रहन्तमम्’
अतिशयेन वैरिघातिनम्, ‘इडाभिरीड्यं’ स्तुतिपराभिः ऋत्वि-
ग्भिः स्तुतं, ‘सहः’ बलहेतुम् । इन्द्रमित्यादि पूर्ववत् । तस्य
विशेषणं ‘सोमं’ सोमपानार्हमित्यर्थः । ‘त्रिवत्सं’ त्रिवर्षम् ॥

अथ चतुर्थमन्त्रमाह । “होता यजत्सुबर्हिषदम् । पूष-
एवन्तममर्त्यम् । सोदन्तं बर्हिषि प्रिये । अमृतेन्द्रं वयोधसम् ।
वृहतीं कृन्द इन्द्रियम् । पञ्चाविं गां वयो दधत् । वेत्ताज्यस्य
होतार्यज” इति । बर्हिःशब्देन चतुर्थप्रयाजदेव उच्यते, तं
होता ‘यजत्’ । कीदृशं, ‘पूषएवन्तं’ पोषणसामर्थ्ययुक्तम्, ‘अमर्त्यं’
मरणरहितं, ‘प्रिये बर्हिषि’ यज्ञे, ‘सोदन्तम्’ उपविष्टम् । अमृ-